

1535. eam erigi in- dultis. Audi- torumque e- ligendorum. qualitates, & iurisdictiones persequitur.

maiores status libertatis Ecclesiastica Civitatis nostrae Bononi, quod licet in primordio nostrae ad Summum Apollonatus apicem assumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorem supplicationibus inclinati, quod in dicta Civitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & singulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea faciendum, ac erigendum quinque Doctores excellentes, & usu, ac peritia iudicandi praestantes, aliunde, quam ex ipsa Civitate, aut eius Comitatu, sive districtu oriundi, & qui in eadem Civitate saltem per integri anni intervallum non habitassent, qui omnes causas civiles dumtaxat, certam summam excedentes in prima, secunda, & ulteriori instantiis, cognoscere, & terminare habeant, cum modis, & oneribus, capitulis, & provisionibus necessariis, & opportunis, ac per partita inter eosdem Vexilliferum, & Reformatores, legitime, more solito, in praesentia, & de consensu pro tempore existentis nostri in dicta Civitate Legati, seu eius Vicelegati, obtinenda, statim, & declarandis eligerentur. Et ex eisdem quinque Doctoribus singulis annis potestas ejusdem Civitatis deputaretur. Ipsique omnes post duos annos immediate subsecuturos syndacati de eis faciendo, subjacere deberent. Et dum Rota hujusmodi praesiderent, nullum aliud officium, nec jurisdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obtinere possent, statuerimus, & ordinaverimus, prout in capitulis de mandato nostro signatis, plenius continetur.

Nunc Civitas supplicat pro indulto, ne ex d. Rota. causa advocari possit.

§.2. Nihilominus, quia contingere posset, causas in eadem Rota pendentes, vigore commissionum, ad importunam partium instantiam, per Nos, seu de mandato nostro pro tempore signatarum, ab illa advocari, ac aliis iudicibus, tam in partibus, quam in Romana Curia committi, ac cives, & incolae Civitatis, & Comitatus, ac districtus praedictorum, erectione Rotae hujusmodi frustrari, & circa persecutionem, causarum, & litium suarum diversis expensis, & laboribus fatigari, in eorum grave dispendium, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignemur.

Et ipse Pontifex hoc indultum concedit.

§.3. Nos igitur, qui nostrorum, & illius Sedis subditorum dispendiis, quantum cum Deo possumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorem supplicationibus inclinati, quod de cetero omnes, & singulae causae Civiles, inter Cives, & incolas pro tempore exorta summam praedictam excedentes, in quacumque instantia, in eadem Rota, & non alibi cognoscendi, & terminari debeant, quodque ab illa quovis modo, nisi per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & in vim commissionis, per Nos, seu eosdem successores nostros, nostra, vel eorum propria manu, & per hoc verbum: Placet, signata, nisi de utriusque partis consensu, advocari non possint. Nec potestas, aut Auditores praefati,

inhibitionibus, seu mandatis ejus, vigore commissionum aliter quam, ut praefertur, signatarum factis, etiam quascumque sententias, censuras, & poenas etiam pecuniarum in se continentibus, parere teneantur, nec ob non partitionem hujusmodi aliquibus sententiis, censuris, poenis praedictis innodati, aut illas incurrere quovis modo possint, auctoritate Apostolica tenore praesentium, & ex certa scientia statuimus, & ordinamus.

§.4. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans apponit.

§.5. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 11. Julii, millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Pontificatus nostri Anno I.

D. P. An. I. 11. Julii.

V.

Comprobatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, cum praefinitione quarundam ordinationum, & concessione privilegiorum.

Illam Congregationem primo approbavit Clemens VII. sup. in ejus Constitutione XLV. Vota fol. 103.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Delectis filiis Antonio Maria de Zachariis, & Bartholomaeo de Ferrariis Presbyteris Cremonensi, & Mediolanensi, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Referretur Constitutio Clementis VII. de qua in rub.

Dudum fel. rec. Clementi Papae VII. Praedecessori nostro pro parte vestrae exposito, quod vos cum tribus aliis vestrae voluntatis sociis, ut liberius divinis beneficiis insistere, & quae Dei erant, perquirere possitis, cupiebatis professionem trium Votorum substantialium Religionis in manibus tunc Archiepiscopi Mediolanensis, seu eius tunc Vicarii in spiritualibus Generalis emittere, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Dioecesis Mediolanensis, per vos eligendo morari, ac remanere; idem Praedecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, vobis, & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusdem Archiepiscopi, seu Vicarii, qui vero ad vos de cetero converti vellent, in alterius vestrum, seu Praepositi vestrae Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium Votorum eorundem emittere, ac insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipso loco per vos eligendo cohabitare, & in communi vivere, necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statu, ac directione, quaecumque statuta, & ordinationes, rationabilia, & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria condere, & facere, illaque,

Pii viri, qui istam Congregationem supplicaverunt pro his relictis.

que, ut vobis pro temporum qualitate expedire videretur, mutare, & in totum tollere aliaque illorum loco de novo facere, libere, & licite valeretis concessit, & indulgit, prout in ejusdem Praedecessoris literis desuper in forma Brevis confectis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, plenius continetur.

§.1. Cum autem sicut Nobis nuper exponi fecistis, vos, & nonnulli alii ejusdem voluntatis socii vestri, qui professionem aliquam nondum emisistis, divina, ut creditur inspiratione ducti cupientes cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis adherere posse, tria substantialia religiosae vitae, paupertatis scilicet, & castitatis, & obedientiae vota emittere, & sub solito, & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi vivent, necnon Deo humiliter, & devote, quantum ipse dederit, servientes, sub nostra, & Apostolica Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione clericalem vitam ducere, ac praedicationi verbi Dei, audientiae confessionum, & administrationi Sacramentorum, Sacraeque Theologiae, & Sacrorum Canonum studii ad vestrarum, & aliorum Christianissimum Animarum profectum vacare decreveritis, Nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in praemissis benigne annuere, ac opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui eis licentiam emittendi tria vota substantialia concedit.

§.2. Nos igitur qui omnium Christianissimum piis, & honestis desiderii libenter annuimus vestrum in hac parte laudabile desiderium plurimum in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinatis, vobis, & cuilibet vestrum, ut quandocumque vobis visum fuerit, possitis tria substantialia religiosae vitae, ut petitis, paupertatis, castitatis, & obedientiae vota publice emittere, in manibus cujuscumque Presbyteri Saecularis, vel cujusvis Ordinis Regularis solemniter profiteri.

Habitumque Clericale n. deferendi, & in communi, & de communi vivendi sub protectione Sedis Apostolicae ad quinquennium. Hoc fuit perpetuum, ut infra proxime.

§.3. Ac sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi vivent, in locis Religiosis, aut Saecularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra, & hujus Sanctae Sedis Apostolicae immediata subjectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in unum habitare.

Perpositum ad triennium eligendi.

§.4. Atque ex vobis, & inter vos singulis annis Superiorem, Praepositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra confirmari possit, eligere.

Aliosque ad Religionem recipiendi.

§.5. Ac alios quoscumque Saeculares Clericos quavis dignitate fulgentes, Episcopo tamen inferiores, ac etiam Laicos, qui Deo aspirante ad hujusmodi vitam frugem, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annum probationem ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Superioris emittendam, & ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. I.

§.6. Ac Horas Canonicas diurnas, pauperiter, & nocturnas, necnon Missas, & alia Divina officia, simul, & divisim secundum usum, & morem Romanae Ecclesiae, etiam juxta Breviarium noviter compilatum, ita tamen, quod cum publice ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Ecclesia, dicere, & recitare.

Officia divina recitandi.

§.7. Necnon quibuscumque fidelibus vere poenitentibus, & confessis, ad vestram Ecclesiam pro tempore accedentibus, quocumque anni tempore, praeterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicae, Eucharistiae, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare libere, & licite valeatis; & ad alium usum super hujusmodi Horis, Missis, & Officiis dicendis observandum minime teneamini, nec ad id a quoquam inviti compelli valeatis.

Sacramenta ministrandi.

§.8. Necnon ut dictus Superior vester pro tempore existens, Clerici, & socii vestri, qui infirmitate gravati, aut circa infirmorum in domibus vestris morantium curationem adeo impediti fuerint, ut congruum eis tempus ad divinarum Officiorum recitationem non superstit, ut infirmitate, aut circa infirmos occupatione hujusmodi durante certum psalmodum per ipsum Superiorem eis assignandorum numerum, non minus septem, aut sex, cum divisione, & Orationem Dominicam septies, ac Symbolum Apostolorum bis, graviter autem aegrotantibus Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die recitando, septem horis canonicis, & toti divino Officio satisfecisse censentur, & cum quibuscumque Clericis, & sociis vestris super praevisione, vel postpositione temporis recitationis horarum Canonicarum, aliqua subsistente causa legitima, dispensare.

Praepositoque dat auctoritatem dispensandi cum infirmis, & eorum curantibus, circa recitationem divini officii.

§.9. Quodque tempore jejunii, etiam de praepo, etiam tempore Quadragesimae, cum his qui indigerint, quorum conscientia acquiescant, ut collationem etiam cum pane facere possint, & valeant, auctoritate nostra dispensare.

Et etiam circa jejunia.

§.10. Ac quod vos inter vos mutuas, seu etiam alii Sacerdotes, Saeculares, vel Regulares a vobis, de Superiorum vestrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, vestras, ac vos dum illi Confessores vestri fuerint eorum confessiones audientes, in absolutionibus, congrua tamen satisfactio praemissa faciendis sic inter vos faciendis hac forma uti possitis, & illi possint, videlicet, post Misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus Iesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli tibi commissa, absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, majoris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, praeterquam Apostolica auctoritate, lata, vel latis, necnon ab omni irregularitate, praeterquam occasione homicidii, aut ex causa a beneficiis Ecclesiasticis quocumque modo dependente, & restituo te sanctis Sacramentis Ecclesiae, unioneque, & participationi fidelium. In nomine Patris, &c. iterum auctoritate Apostolica &c.

Formamque hic relatum in absolutis contentibus omnibus de Congregatione coedit.

§.11. Vo-

1535. Templum quoque sub invocatione sancti Pauli constructum.

§.11. Vobisque insuper, qui speciali devotionis affectu ducti erga Doctorem gentium Paulum Ecclesiam, sub eius nomine, etiam Apostolica auctoritate insignitam habere cupitis, ut primum templum, quod constructum fuerit, quod tamen sine alicujus praerogativa vos facere volumus, sub ipsius Pauli nomine, ac invocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari, & appellari mandamus.

Privilegia Congregationis Canonice Regularium Lateranensis, etiam in futurum potentur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personae, & loca eorum, quorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut littera Apostolica super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratis eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, & diebus ad libitum vestrum expediri possint, perinde ac si omnia illa, & singula, non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem fuissent, vos personae, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis, vobis per has nostras litteras, tenore praesentium, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

§.12. Necnon ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratis spiritualibus, & temporalibus quibus potentiuntur, & gaudent, ac in futurum potentur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personae, & loca eorum, quorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut littera Apostolica super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratis eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, & diebus ad libitum vestrum expediri possint, perinde ac si omnia illa, & singula, non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem fuissent, vos personae, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis, vobis per has nostras litteras, tenore praesentium, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

Ceteris derogat.

Dat. P. An. I. 25. Julii.

§.13. Non obstantibus praemissis, & Apostolicis, ac in provincialibus, & synodaliibus Conciliis editis &c.
Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto, octavo Kalend. Augusti Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur perpetuo dictarum gratiarum
PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii cura Nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissa Nos excitat, & inducit, ut circa statum fidelium quorumlibet, praesertim sub regulari observantia trium votorum substantialium religionis degentium prospere dirigendum, operosis studiis jugiter intendentes, eosdem fideles, ut vota sua Altissimo quietius persolvere possint, benignis favoribus, & gratiis confoveamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Refertur Constitutio praefata.

§.1. Dudum siquidem Nobis pro parte dilecti filii Bartholomaei de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonii Mariae de Zachariis, Mediolanen. & Cremonen. Presbyterorum exposito &c. Omititur residuum narrativae Bullae, quia ipsa est quae praecedit.

§.2. Nos igitur, qui Deo devotorum

votis quantum cum Deo possumus libenter annuimus, Bartholomaeum, & ejus socios praefatos, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati Bartholomaeo, & sociis praefatis, quod de cetero perpetuis futuris temporibus subsolito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum, Regularium in communi, & de communi viventes, sub nostra, & ejusdem Sedis humili, & devota subjectione, ac speciali protectione in unum habitare, ac omnia, & singula alia in eisdem litteris nostris contenta, facere, & exequi valeant, eadem auctoritate Apostolica tenore praesentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

1535. Perpetuatio praedictarum gratiarum, de quibus in praesentibus.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae in dictis litteris nostris volumus non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausula derogatoria.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno X.

D. P. An. X. die 1. Decembris.

VI.

Jurisdictione Camerarii & Judicis Curiae Ripae Almae Urbis, quoad causas Ripales.

Judicis autem alterius Ripae jurisdictionem, habens supra in Const. IV. Clem. VII. Nuper fol. 35.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Motu proprio, &c.

CUM Nobis constet per fel. record. Clementem Septimum Praedecessorem nostrum praesertim Motum proprium, fuisse concessum & ad utilitatem Romanae Urbis, & Sedis Apostolicae redundare videatur.

Clemens VII. Motus proprio, de quo in rubr.

§.1. Nos quae per Praedecessores nostros facta rite, & ratione congrua cognoscimus, & propterea approbare & confirmare omnino studio, & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum praesertim Motum proprium, & omnia in eo contenta tam conjunctim, quam divisim confirmamus, & quatenus opus sit, de novo concedimus.

Confirmatur.

§.2. Addentes praeterea quod dicto Motu proprio praesertim per Nos aliquo modo derogatum esse non censetur, nisi de verbo ab verbum in supplicationibus seu Motu proprio, aut per alias signaturas nostras, & etiam per dilectos filios Praesidentes, & Clericos Camerae nostrae Apostolicae mentio de di-

Adduntur illi clausulae praeservativa.

Jurisdictione in causis criminalibus ampliat.

de dicto Motu proprio facta non fuerit. §.3. Et quod dicti Officiales Almae Urbis quacumque auctoritate fungentes, in causis criminalibus in dicta Ripa, & ejus districtu, in causis Ripalibus, vel in Ripis quocumque modo provenientibus, etiam cum effusione sanguinis, intromittere possint, nec valeant, sed executio dictarum causarum, & cognitio ad Dominum Camerarium Ripae spectet, & pertineat.

Camerarius solus carceratos suos ex-carceret.

Suique executores tantum ejus mandata exequantur.

§.4. Ac etiam per Visitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarcerationum in quacumque Curia Romana Urbis relaxare non possit, nisi de consensu & voluntate Camerarii Ripae & interventu Notarii dictae Ripae.

§.5. Necnon executores Romanae Urbis, & Barifellus non possint aliquas executiones pro debito Ripali in ipsa, & ejus districtu facere; & si forsitan factae fuerint nullae, & invalidae sint, & existant. Ac dictis executoribus possint per dictum Camerarium Ripae de facto relaxari absque aliqua solutione executionis, ac carceris.

Iussio observandi hanc Bullam.

§.6. Mandantes propterea dilectis filiis Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Senatori Urbis, Vicario, Barifello, & aliis quibuscumque Rom. Urbis Officialibus, quatenus sub excommunicationis, & mille ducatorum auri poenis contenta in praesenti Motu proprio observent, ac ab aliis observari faciant, & permittant.

Nullis obstantibus.

§.7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo palatii, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

D. P. An. I.

Subscrip. PP. Clericorum subscriptio.

Pontificatus nostri Anno primo. Placet & ita mandamus. A. Vifa Philippus Camerae Apostolicae Decanus. Vifa Jo. Carolus Camerae Apostol. Clericus.

VII

Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliae, ejusque fautorum, & complicum, cum aliarum poenarum adjunctione.

Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios haereticos ante scripserat, & propterea titulo Defensoris Christianae fidei a Leone X. donatus fuerat, ut in ejus Constitut. LI. Ex supernae Tom. III. Part. III. fol. 503.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EJUS, qui immobilis permanens sua providentia ordine mirabili dat cuncta moveri, disponente clementia, vices, licet immeriti gerentes in terris, & in Sede justitiae constituti, juxta Prophetae quoque Hieremiae vaticinium dicentis: Ecce te constitui super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, aedifices, & plantes, praecipuum super omnes Reges universae terrae, cunctoque populos obtinentes principatum, ac il-

lum, qui pius, & misericors est; & vindictam ei, qui illam praevenerit, paratam temperet, nec quos impenitentes videt, severa ultione castigat; quin prius comminetur, in assidue autem peccantes, & in peccatis perseverantes, cum excessus misericordiae fines praeterant, ut saltem metu poenae ad cor reverti cogantur, justitiae vires exercet, imitantes, ex incumbenti nobis Apostolicae sollicitudinis studio perargemur, ut cunctarum personarum nostrae cura caelitus commissarum salubri statui solertius intendamus, ac erroribus, & scandalis, quae hostis antiqui versutia imminere conspicimus, propensius obviamus, excessusque, & enormia, ac scandalosa crimina congrua severitate coerceamus, & juxta Apostolum inobedientiam ovium promptius ulciscendo, illorum perpetratores debita correctione si compescamus, quod eos Dei iram provocasse poniteat, & ex hoc aliis exemplum cautela salutaris accedat.

§.1. Sane cum superioribus diebus Nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliae Rex, licet tempore Pontificatus fel. record. Leonis Papae X. Praedecessoris nostri diverforum Haereticorum errores saepe ab Apostolica Sede, & Sacris Conciliis praeiteritis temporibus damnatos, & novissime nostrae aetate per perditionis Alumnum Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, zelo Catholicae Fidei, & erga dictam Sedem devotionis fervore inductus, non minus doctae, quam pie per quemdam librum per eum, desuper compositum, & eidem Leoni Praedecessori, ut eum examinaret, & approbaret, oblatum confutasset, ob quod ab eodem Leone Praedecessore ultra dicti libri cum magna ipsius Henrici Regis laude, & commendatione, approbationem, titulum Defensoris Fidei reportaverit, a recta Fide, & Apostolico tramite devians, ac propriae salutis, fame, & honoris immemor, postquam carissima in Christo filia nostra Catherina Angliae Regina Illustris sua progenie conjuge, cum qua publice in facie Ecclesiae Matrimonium contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex qua, dicto constante Matrimonio prolem pluries suscepserat, nulla legitima subsistente causa, & contra Ecclesiae prohibitionem dimissa, cum quadam Anna Bolena, Muliere Anglica, dicta Catherina adhuc vivente, & de facto Matrimonium contraxerat, ad deteriora proficiens, quasdam leges, seu generales Constitutiones edere non erubuit, per quas subditos suos ad quosdam Haereticos, & Schismaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quod Romanus Pontifex Caput Ecclesiae, & Christi Vicarius non erat, & quod ipse in Anglica Ecclesia supremum caput existeret, sub gravibus etiam mortis poenis cogebat. Et his non contentus, diabolo sacrilegii crimen suadente, quamplures Praelatos etiam Episcopos, aliasque personas Ecclesiasticas, etiam Regulares, necnon Saeculares sibi ut Haereticos, & Schismaticos adhaerere, ac articulos praedictos Sanctorum Patrum decretis, & Sacrorum Concilio-

Henricus postquam a Leone X. titulo Defensoris Fidei donatus fuit, ex causa hic expressa a Catholica Fide devians, & multa enormia commisit.

ciliorum statutis, immo etiam ipsi Evangelice veritati contrarios, tamquam tales alias damnatos approbare, & sequi nolentes, & intrepide recusantes capi, & carceribus mancipari. Hisque similiter non contentus, mala malis accumulando, bonae mem. Jo. tit. S. Vitalis Presbyter Cardinalis Rossen, quem ob Fidei constantiam, & vitae sanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promovimus, cum dictis haeresibus, & erroribus consentire nollet, horrenda immanitate, & detestanda sevitia, publice miserabili supplicio tradi, & decollari mandaverat, & fecerat, excommunicationis, & anathematis, aliasque gravissimas sententias, censuras, & poenas in literis, ac Constitutionibus recolendae mem. Bonifacii VIII., Honorii III. Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum desuper editis contentas, & alias in tales a jure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliae, & Dominis, quae tenebat, necnon Regalis fastigii celsitudine, ac praefati tituli praerogativa, & honore se indignum reddendo.

§.2. Nos licet ex eo, quod prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis censuris Ecclesiasticis, quibus a pia memoria Clemente PP. VII. etiam Praedecessore nostro, postquam humanissimis literis, & paternis exhortationibus, multisque Nunciis, & mediis, primo, & postremo, etiam judicialiter, ut praefatam Annam a se dimitteret, & ad praedictae Catherinae suae verae conjugis consortium rediret frustra monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clavium contemptum inforduerat, & infordescerat, quod ad cor rediret vix sperare posse videremus, ob paternam tamen caritatem, qua in minoribus constituti donec in obedientia, & reverentia Sedis praedictae permanit, eum proscuti fuimus, utque clarius videre possemus, an clamor, qui ad Nos delatus fuerat (quem certe etiam ipsius Henrici Regis respectu falsum esse denderabamus) verus esset, statim ab ulteriori contra ipsum Henricum Regem processu ad tempus abstinendo, hujus rei veritatem diligentius indagare.

§.3. Cum autem debitis diligentibus desuper factis clamorem ad Nos, ut praefertur, delatum, verum esse, simulque, quod dolenter referimus, dictum Henricum Regem ita in profundum malorum descendisse, ut de ejus respicientia nulla penitus videatur spes haberi posse, reperimus. Nos attendentes veteri lege crimen adulterii notatum, lapidari mandatum, ac auctores schismatis hiatu terrae absorptos, eorumque sequaces caelesti igne consumptos, Elimamque Magum viis Domini resistentem per Apostolum aeterna severitate damnatum fuisse, volentesque ne in districto examine ipsius Henrici Regis, & subditorum suorum, quos secum in perditione trahere videmus, animarum ratio a Nobis exposcatur, quantum Nobis ex alto conceditur providere contra Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, & sequaces, & in pra-

Clement VII. (ejus Conditio hic non habet) tandem istum excommunicavit, qui in censuris in descendendo deterior evasit.

Ideo Pontifex iste contra Regem, complices, & fautores decrevit procedere, ut hic.

missis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quod excessus, & delicta praedicta adeo manifesta sunt, & notoria, ut nulla possint tergiversatione celari, absque ulteriori mora ad executionem procedere possemus, benignius agendo, decrevimus infra scripto modo procedere.

§.4. Habita itaque super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, & assensu praefatum Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, ac quoscumque alios in praemissis, seu eorum aliquo quomodolibet culpabiles, tam laicos, quam clericos, etiam regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, praerogativae, & excellentiae existant (quorum nomina, & cognomina perinde, ac si praesentibus infererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus) per viscera Misericordiae Dei nostri hortamur, & requirimus in Domino, quatenus Henricus Rex a praedictis erroribus prorsus abstinere, & Constitutiones, seu leges praedictas, sicut de facto eas fecit, revocet, casset, & annulet, & coactione subditorum suorum ad eas servandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum, qui ipsi Constitutionibus, seu legibus adherere, aut eas servare noluerint, & ab aliis erroribus praedictis penitus, & omnino abstinere, & si quos praemissorum occasione captivos habeat, relaxet.

§.5. Complices vero, fautores, adherentes, consultores, & sequaces dicti Henrici Regis in praemissis, & circa ea ipsi Henrico Regi super his de cetero non assistant, nec adhaereant, vel faveant, nec ei consilium, auxilium, vel favorem, desuper praestent.

§.6. Alias si Henricus Rex, ac fautores, adherentes, consultores, & sequaces, hortationibus, & requisitionibus hujusmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, ac alios culpabiles praedictos, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestate plenitudine tenore praesentium, in virtute sanctae obedientiae, ac sub majoris excommunicationis latae sententiae, a qua etiam pretextu cujuscumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confessionalis, cum quibuscumque efficacissimis clausulis a Nobis, & Sede praedicta quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quam a Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constituti (ita tamen, quod si aliquem absolvi contingat, qui postmodum convalescit, nisi post convalescentiam monitioni, & mandatis nostris hujusmodi paruerit cum effectu, in eandem excommunicationis sententiam reincidat) absolvi non possint.

§.7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & Dominiorum praedictorum, & tam quoad eum, quam quoad alios monitos supra dictos

Regem itaque hortatur, ut ab hujusmodi erroribus desistat.

Complices vero, & fautores monent, ut ab hisce Regi desuper favere, vel adhaerere.

Inobedientiae quoque majoris excommunicationis sententia innodatur.

Rebellionis quoque & amissionis Regni poenam imponit, Regemque & co-

1535. plices monent, ut infra certum terminum compareant alioquin in poenis hic expressis incidisse declarat.

§.8. Necnon quae praefatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis causa tenet, habet, aut possidet, quamdiu Henricus Rex, & alii moniti praedicti, & eorum singuli in aliis per dictum Henricum Regem non tenent, habitis, aut possessis permanerint, & triduo post eorum inde recessum, & alia quaecumque, ad quae Henricum Regem, & alios monitos praedictos post lapsum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Civitates, Terras, Castra, Villas, Oppida, Metropolitanasque, & alias Cathedralis, ceterasque inferiores Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religiosa, vel pia cujuscumque, etiam S. Benedicti, Cluniacensis, Cisterciensis, Praemonstratensis, ac Praedicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipsis Dominis, Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, & locis existentia, Ecclesiastico supponimus interdicto, ita ut illo durante in illis etiam pretextu cuiuscumque Apostolici indulti Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut personis, etiam

Et quascumque Civitates, Ecclesias, & alia loca, ad quae ipsi declinare non interdicto Ecclesiastico supponit.

quacumque dignitate fulgentibus concessi, praeterquam in casibus a jure permixtis, ac etiam in illis alias quam clausis januis, & excommunicatis, & interdictis exclusis, nequeant Missae, aut alia divina Officia celebrari.

§.9. Et Henrici Regis, complicumque, fautorum, adherentium, consultorum, sequacium, & culpabilium praedictorum filii, poenarum, ut hic in hoc casu par est, participes sint, omnes, & singulos ejusdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac singulorum aliorum praedictorum filios natos, & nascituros, aliosque descendentes usque in eum gradum, ad quem jura poenas in casibus hujusmodi extendunt (nemine excepto, nullaque minoris aetatis, aut sexus, vel ignorantiae, vel alterius cujusvis causa habita ratione) dignitatibus, & honoribus, in quibus quomodolibet constituti existunt, seu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti sunt, necnon privilegiis, concessionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remissionibus, libertatibus, & indultis, ac Dominis, Civitatibus, Castris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium concessis, & quae in feudum, emphyteusum, vel alias a Romanis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, ac Saecularibus Principibus, Dominis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis personis quomodolibet habent, tenent, aut possident, ceterisque omnibus bonis, mobilibus, & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus, privatos, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quaecumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis libere disponere possint, respective devoluta, & eos qui Ecclesiastici fuerint, etiam si Religiosi existant, Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monasteriis, & Prioratibus, praepositis, praepositis, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & praebendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis per eos quomodolibet obtentis privatos, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles esse, similiter decernimus, & declaramus: eosque sic respective privatos ad illa, & alia quaecumque similia, ac dignitates, honores, administrationes, & officia, jura, ac feuda in posterum obtinenda, auctoritate, & scientia, ac plenitudine similibus inhabilitamus.

§.10. Ipsiusque Henrici Regis, ac regni omniumque aliorum Dominiorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Villarum, Fortalitiorum, Arcium, Oppidorum, & locorum suorum, etiam de facto obtentorum Magistratus, Judices, Castellanos, Custodes, & Officiales quoscumque, necnon Communitates, Universitates, Collegia, Feudatarios, Vassallos, subditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenses, dicto Regi de facto obedientes, tam saeculares, quam si qui rationis alicujus temporalitatis ipsum Henricum Regem in superiorem recogno-

Filiosque eorumdem dignitatibus, gratiis, & privilegiis ac dominis, & bonis omnibus privatos, & ad alia de cetero obtinenda inhabiles esse declarat.

Subditosque a juramento fidelitatis, & subjectione liberat. Et eis eisdem mandatur, ut ab obedientia omnino recedant.

cognoscant etiam Ecclesiasticos, a praefato Rege, seu ejus complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus supradictis deputatis, a juramento fidelitatis, jure vassallico, & omni erga Regem, & alios praedictos subjectione absolvimus, ac penitus liberamus. Eis nihilominus sub excommunicationis poena mandantes, ut ab eisdem Henrici Regis, suorumque officialium, judicum, & magistratuum quorumcumque obedientia penitus, & omnino recedant, nec illos in superiores recognoscant, neque illorum mandatis obtemperant.

Henrico, & complicitibus aliis poenas hic expressas imponit.

§.11. Et ut alii eorum exemplo perterriti, discant ab hujusmodi excessibus abstinere, eisdem auctoritate, scientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quod Henricus Rex, & complices, fautores, adherentes, consultores, sequaces, & alii in praemissis culpabiles, postquam alias poenas praedictas, ut praefertur, respective incurrerint, necnon praefati descendentes, ex tunc infames existant, & ad testimonium non admittantur, testamenta, & codicillos, aut alias dispositiones, etiam inter vivos concedere, & facere non possint, & ad alicujus successionem ex testamento, vel ab intestato, necnon ad jurisdictionem, seu judicandi potestatem, & ad Notariatus officium, omnesque actus legitimos quoscumque (ita ut eorum processus, sive instrumenta atque alii actus quicumque, nullius sint roboris, vel momenti) inhabiles existant; & nulli ipsi, sed ipsi aliis super quocumque debito, & negotio, tam civili, quam criminali, de jure respondere teneantur.

Christifidelibus sub poenis hic expressis infidelium commercium evitent.

§.12. Et nihilominus omnes, & singulos Christianos sub excommunicationis, & aliis infra scriptis poenis, monemus, ut monitos, excommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos, & damnatos praedictos evitent, & quantum in eis est, ab aliis evitari faciant, nec cum eisdem, seu praefati Regis Civitatum, Dominiorum, Terrarum, Castrorum, Comitatum, Villarum, Fortalitiorum, Oppidorum, & locorum praedictorum Civibus, Incolis, vel habitatoribus, aut subditis, & vassallis, emendo, vendendo, permutando, aut quacumque mercaturam, seu negotium exercendo, commercium, seu aliquam conversationem, seu communionem habeant, aut vinum, granum, sal, seu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quasvis alias mercantias, vel res per Mare in eorum Navibus, Triremibus, aut aliis navigiis, sive per Terram cum Mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, seu deferri, aut conducere facere, vel delata per illos recipere, publice, vel occulte, aut talia facientibus auxilium, consilium, vel favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quaesito colore, per se, vel alium, seu alios quocummodo praestare praesumant. Quod si fecerint, ultra excommunicationis praedictae, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditio-

nis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quae capientium fiant, poenas similiter eo ipso incurrant.

Praelatis quoque, & ceteris personis ecclesiasticis mandat sub poenis hic contentis, quatenus de Regno Angliae discedant, ut hic.

§.13. Ceterum quia convenire non videtur, ut cum his qui Ecclesiam contemnant, dum praesertim ex eorum pertinacia spes corrigibilitatis non habetur, hi qui divinis obsequiis vacant, converfentur, quod etiam illos facere non posse dubitandum est, omnium & singularum Metropolitan., & aliarum Cathedralium, ceterarumque inferiorum Ecclesiarum, & Monasteriorum, domorum, & locorum Religiosorum, & piorum quorumcumque, etiam S. Augustini, S. Benedicti, Cluniacen., Cisterciens., Praemonstraten., ac Praedicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorumque quorumcumque Ordinum, & Militiarum, etiam Hospitalis Hierosolymitani, Praelatis, Abbatibus, Prioribus, Praeceptoribus, Praepositis, Ministris, Custodibus, Guardianis, Conventibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, aliisque quibuscumque personis Ecclesiasticis in regno, & dominiis praedictis commorantibus, sub excommunicationis, ac privationis administrationum, & regiminum Monasteriorum, dignitatum, personatum, administrationum, ac officiorum, Canoniceatuumque, & Praebendarum, Parochialium Ecclesiarum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum poenis mandamus, quatenus infra quinque dies post omnes, & singulos terminos praedictos elapsos, de ipsis regno, & dominiis, dimissis tamen aliquibus Presbyteris in Ecclesiis, quarum curam habuerint, pro administrando baptismo parvulis, & in poenitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Ecclesiasticis, quae tempore interdicti ministrari permittuntur, exeant, & discedant, neque ad regnum, & dominia praedicta revertantur, donec moniti, & excommunicati, aggravati, regravati, privati, maledicti, & damnati praedicti monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi obtemperaverint, & meruerint a censuris hujusmodi absolutionis Beneficium obtinere, seu interdictum in regno, & dominiis praedictis fuerit sublatum.

Duceque, & alios moer sub poenis supra praedictis, ut Henricum, & ejus complices de Regno expellere, & cetera procurant.

§.14. Praeterea si praemissis non obstantibus Henricus Rex, complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces praedicti in eorum pertinacia perseveraverint, nec conscientiae stimulus eos ad cor reduxerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes, & singulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoscumque tam Seculares, quam Ecclesiasticos, etiam forenses, de facto dicto Henrico Regi obediens, sub eisdem excommunicationis, ac perditionis bonorum suorum (quae, ut infra dicitur, similiter capientium fiant) poenis, requirimus, & monemus, quatenus omni mora, & excusatione postposita, eos, & eorum singulos, ac ipsorum milites, & stipendiarios, tam equestres, quam pede-

pedestres, aliosque quoscumque qui eis cum armis fuerint, de Regno, & Dominiis praedictis, etiam vi armorum, si opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces mandatis nostris non obtemperantes praedicti de Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis Regni, & Dominiis praedictorum, se non intromittant, procurent; eis sub omnibus, & singulis poenis praedictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejusque complicitum, fautorum, adherentium, consultorum, & sequacium, aliorumque monitorum praedictorum mandatis nostris non obtemperantium, arma cujuslibet generis offensiva, & defensiva, machinas quoque bellicas, seu tormenta (artellarias nuncupata) sumant, aut teneant, seu illis utantur, aut armatos aliquos, praeter consuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel aliis in Regis ipsius favorem paratos, quomodolibet quavis occasione, vel causa, per se, vel alium, seu alios publice, vel occulte, directe, vel indirecte teneant, vel receptent, aut dicto Henrico Regi, seu illius complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus praedictis consilium, auxilium, vel quomodolibet ex quavis causa, vel quovis quaesito colore, sive ingenio, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite vel expresse, per se, vel alium, seu alios praestent, vel aliquo praemissorum praesent, seu praestari faciant quomodolibet.

Principum Christianorum confederationes, & obligationes contra Henricum nullas, & invalidas declarant.

§.15. Praeterea ad dictum Henricum Regem facilius ad sanitatem, & praefatae Sedis obedientiam reducendum, omnes, & singulos Christianos Principes, quacumque etiam Imperiali, & Regali dignitate fulgentes, per viscera misericordiae Dei nostri (cujus causa agitur) hortamur, & in Domino requirimus, eis nihilominus, qui Imperatore, & Rege inferioris fuerint, quos propter excellentiam dignitatis a censuris excipimus, sub excommunicationis poena mandantes, ne Henrico Regi ejusque complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel eorum alicui per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, etiam sub praetextu confederationum, aut obligationum quorumcumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & saepius geminarum, a quibus quidem obligationibus, & juramentis omnibus, nos eos, & eorum singulos eisdem auctoritate, & sententia, ac plenitudine per praesentes absolvimus, ipsaque confederationes, & obligationes tam factas, quam in posterum faciendas, quas tamen, (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces praedicti circa praemissa, vel eorum aliquod se directe, vel indirecte juvare possent) sub eadem poena fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti nullasque, irritas, cassas, inanes, ac pro infectis habentibus fore decernimus, & declaramus, & consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet praestent; quinimmo si qui illis, aut eorum alicui ad praesens quomodolibet assistant, ab ipsis omnino, & cum effectu recedant. Quod si non fecerint, postquam praesentes publicatae, & executioni demandatae fuerint, & dicti termini lapsi fuerint, omnes, & singulas Civitates, Terras, Oppida, Castra, Villas, & alia loca eis subiecta, simili Ecclesiastico interdicto supponimus; volentes ipsum interdictum donec ipsi Principes a consilio, auxilio, & favore Henrico Regi, & complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus praedictis praestando, destiterint, perdurare.

Principibus, & aliis mandet, ut contra Henricum & complices arma capiant.

§.16. Insuper tam Principes praedictos, quam quoscumque alios, etiam ad stipendia quorumcumque Christianorum militantes, & alias quascumque personas, tam per mare, quam per terras, armigeros habentes, similiter hortamur, & requirimus, & nihilominus eis in virtute sanctae obedientiae mandantes, quatenus contra Henricum Regem, complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces praedictos, dum in erroribus praedictis, ac adversus Sedem praedictam rebellionem permanserint, armis insurgant, eosque, & eorum singulos persequantur, ac ad unitatem Ecclesiae, & obedientiam dictae Sedis redire cogant, & compellant; & tam eos, quam ipsorum subditos & vassallos, ac Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum suorum incolas, & habitatores, aliasque omnes, & singulas personas supradictis mandatis nostris, ut praefertur, non obtemperantes, & quae praefatum Henricum Regem, postquam censuras, & poenas praedictas incurrerint, in dominum quomodolibet, etiam de facto recognoverint, vel ei quovis modo obtemperare praesumpserint, aut qui eum, ac complices, fautores, adherentes, consultores, sequaces, ac alios non obtemperantes praedictos, ex Regno, & Dominiis praedictis, ut praefertur, expellere noverint, ubicumque eos invenerint, eorumque bona, mobilia, & immobilia mercantias, pecunias, navigia, credita, res, & animalia, etiam extra territorium dicti Henrici Regis ubilibet consistentia, capiant.

Infideles, & inobedientes capientium servos, & eorumdem bona occupantium fieri decernit.

§.17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia praedicta sic capta, in proprios eorum usus convertendi eisdem auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eosdem capientes plenarie pertinere, & spectare, & personas ex Regno & Dominiis praedictis originem trahentes, seu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis nostris praedictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium servos fieri decernentes, praesentesque literas quoad hoc ad omnes alios cujuscumque dignitatis, gradus, status, ordinis, vel conditionis fuerint, qui ipsi Henrico Regi, vel ejus complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus,

Prælati, & alii mandati sub pœnis de quibus hic, ut in eorum Ecclesiis Henricus & complices, qui supradictas pœnas, & causas incurserunt, excommunicatos publice enunciet & evitari faciant.

Publicationis istius Constitutionis impediens eadem pœnas imponit.

ribus, & sequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis nostris huiusmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui vidualia, arma, vel pecunias subministrare, aut cum eis commercium habere, seu auxilium, consilium, vel favorem, per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis modo contra tenorem præsentium præstare præsumperint, extendentes.

§.18. Et ut præmissa facilius iis, quos concernunt, innotescant, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Patriarchalium, Metropolitan., & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum, Ecclesiarum Prælati, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis secularibus, ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & singulis, etiam Mendicantium, Ordinum professoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet constitutis, per easdem præsentis sub excommunicationis, & privationis Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, graduum quoque, & officiorum, necnon privilegiorum, & indultorum quorumcumque, etiam a Sede prædicta quomodolibet emanatorum pœnis ipso facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quantum ipsi, ac eorum singuli, si, & postquam vigore præsentium desuper requisiti fuerint, infra tres dies immediate sequentes præfatam Henricum Regem, omnemque alios, & singulos, qui supradictas censuras, & pœnas incurserint, in eorum Ecclesiis Dominicis, & aliis festivis diebus, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in similibus servari solitis ceremoniis servatis, excommunicatos publice nunciari, ac ab omnibus arctius evitari faciant, & mandent, necnon sub supradictis censuris, & pœnis, præsentis literas, vel earum transumptum, sub forma infrascripta confectum, infra terminum trium dierum, postquam, ut præfertur, requisiti fuerint, in Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

§.19. Volentes, omnes, & singulos cuiuscumque status, gradus, conditionis, præminentie, dignitatis, aut excellentie fuerint, qui quominus præsentis literæ, vel earum transumpta, copie, seu exemplaria, in suis Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, Villis, & Locis, affigi, ac publicari possint, per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte impediverint, easdem censuras, & pœnas ipso facto incurrere. Et cum fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quicumque ex his, qui alicui regimini, & administrationi deputati sunt infra tempus sui regiminis, seu administrationis, prædictas sententias, censuras, & pœnas sustineat, quasi post dictum tempus sententiis, censuris, & pœnis prædictis amplius ligatus non

existat, quemcumque, qui dum in regimine, & administratione existens monitioni, & mandato nostris, quoad præmissa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam deposito regimine, & administratione huiusmodi, nisi pariter, eisdem censuris, & pœnis subjacere decernimus.

§.20. Et ne Henricus Rex, ejusque complices, & fautores, adherentes, consultores, & sequaces, alique, quos præmissa concernunt, ignorantiam earundem præsentium literarum, & in eis contentorum prætereant valeant, literas ipsas (in quibus omnes, & singulos, tam juris, quam facti, etiam solemnitate, & processuum, citationumque omissionum defectus, etiam tales sint, de quibus specialis, & expressa mentio faciendæ est, propter notorietatem facti, auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine similibus, supplemus) in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiata Beate Mariæ Brugæ, Tornacæ, & Parochialis de Dunkerxæ Oppidorum Morinensis Diocesis, Ecclesiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes, quod earundem literarum publicatio sic facta, Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, omnemque alios, & singulos, quos literæ ipsæ quomodolibet concernunt, perinde eos ardent, ac si literæ ipsæ eis personaliter lectæ, & intimatæ fuissent, cum non sit verisimile, quod ea, quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

§.21. Ceterum quia difficile foret &c.

§.22. Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo quinto, 3. Kalendas Septembris Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur executio dictæ Bullæ, & tandem ejus revocatio, & executio.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

CUM Redemptor noster ideo illum, qui ipsum negaverat, Petrum videlicet, universæ Ecclesiæ præficere voluerit, ut in sua culpa disceret aliis esse miserandum, non immerito Romanus Pontifex, qui ipse Petri in dignitate successor existit, debet etiam in officio exercendæ misericordie ipsius esse successor. Sed cum in eum dirigitur misericordia, qui ex hoc fit insolentior, & obstinatio, aliosque secum trahit in perditionem, debet ipse Romanus Pontifex postposita in eum misericordia omnem severitatem adhibere, quo membrum illud putridum ita a corpore separetur, ut reliqua membra absque metu contagionis salva remaneant, præsertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc consumpto morbum quotidie magis invalescere, ipsa experientia comprobatur.

§.1. Alias

Publicari mandata hanc Constitutionem in locis hic expressis. Sicut hac forma immutata est, ut hic in fine.

Transumpti creditur. Sancti g-nale apponit. D. P. An.I. die 30. Aug.

Exordium.

§.1. Alias

§.1. Alias cum Nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, præter ea, quæ Matrimonium de facto, & contra prohibitionem Ecclesiæ temerarie contractum, concernebant, quasdam leges, seu Generales Constitutiones subditos suos ad hæresim, & schisma trahentes ediderat, & bonæ memoriæ Joannis Tir. S. Vitalis Presbyterum Cardinalem Rosen. publice damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias personas Ecclesiasticas hæresi, & schismati huiusmodi adherere nolentes sceleribus mancipari fecerat: Nos licet illi, qui talia Nobis retulerant tales essent, ut nullo modo de veritate suorum dictorum ambigendum esset, cupientes tamen respectu ipsius Henrici Regis, quem antequam in has infanias incidere, peculiari quadam caritate prosequeremur, prædicta facta reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & invenientes clamorem ad Nos delatum verum esse, ne nostro officio dessemus, contra eum procedere decrevimus, juxta formam quarundam literarum nostrarum, quarum tenor sequitur: Et est talis &c. Omissis in ferrio, quia Bulla ipsa est que præcedit.

§.2. Dum autem postea ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuissemus, cum Nobis per nonnullos Principes, & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione huiusmodi per aliquantum tempus superederemus, spes Nobis data, quod interim ipse Henricus Rex ad cor rediret, & resipisceret, Nos qui, ut hominum natura fert, facile credebamus, quod desiderabamus, dictam executionem suspendimus, sperantes (ut spes Nobis data erat) ex ipsa suspensione, correctionem, & resipiscantiam, non autem pertinaciam, & obstinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

§.3. Cum itaque resipiscantia, & correctio huiusmodi quam tribus fere annis expectavimus non solum postea sequuta non sit, sed ipse Henricus Rex quotidie magis se in sua feritate, ac temeritate confirmans, in nova etiam scelera proruperit, quippe cum non contentus vivorum Prælatorum, & Sacerdotum crudelissima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem, quos in Sanctorum numerum relatos, universalis Ecclesiæ pluribus sæculis venerata est, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomæ Cantuarien. Archiepiscopi, cujus Ossa, quæ in dicto Regno Angliæ potissimum ob innumera ab Omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, summa cum veneratione in arca aurea in Civitate Cantuarien. servabantur, postquam ipsum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in iudicio vocari, & tamquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat, exhumari, & comburi, ac cineres in ventum spargi iussit, omnem plane cunctarum gentium crudelitatem superans, cum ne in bello quidem hostes viatores servare in mortuorum cadavera soliti sint, ad hæc, omnia ex diversorum Regum, Bull. Rom. Tom. IV. Par. I.

Superfloria per annos tres

Henrici magis improba, & fera proventura. Hanc. The. canonicus Alex III. ut sup. in cons. LXVII. Redolet Tom. II. fol. 424.

etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria, ipsi arca appensa, quæ multa, & maximi pretii erant sibi usurpavit, nec putans ex hoc satis injuriæ religioni intulisse, Monasterium Divo illi Augustino, a quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus thesauris, qui etiam multis, & magni erant, spoliavit, & sicut se in belluam transmavit, ita etiam belluas quasi focias suas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monasterio, expulsi Monachis, intromittendo, genus quidem sceleris, non modo Christianis fidelibus, sed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

§.4. Cum itaque morbus iste a nullo quantumvis peritissimo Medico alia cura sanari possit, quam putridi membri abscissione, nec valeret cura huiusmodi, absque eo, quod Nos apud Deum causam hanc nostram efficiamus, ulterius retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, etiam super excessibus per eum novissime, ut præfertur, perpetratis, intra terminum eis, quoad alia, per alias nostras literas prædictas rescriptive præfixas, se excusare, alias pœnas ipsis literis contentas incurrant, extendimus, & amplius) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omnino statuimus. Et quia a fide dignis accepimus, quod si ipsarum, & præsentium literarum publicatio Diepe Rothomagen., vel Bononiæ Ambianen. Dioc. Oppidis in Franciæ, aut Civitate S. Andree, seu in Oppido Calistren. Sancti Andree Dioc. in Scotiæ Regnis, vel in Thuamen., & Artiferten. Civitatibus, vel Diocesisbus Domini Iheronime fiat, non solum tam facile, ut si in locis in dictis literis expressis fieret, sed facilius ipsarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præsentium, Anglorum notitiam deveniret. Nos volentes in hoc opportune providere, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis decernimus, quod publicatio literarum superius insertarum, quarum insertioni superius factæ, ac ipsis originalibus quoad validitatem publicationis, seu executionis præsentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis præsentibus literis expressis, alias juxta suprainsertarum, & præsentium literarum tenorem facta, etiam si in locis extra Romanam Curiam in dictis præinsertis literis specificatis, huiusmodi publicatio non fiat, perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt præsertim Anglos afficiat, ac si Henrico Regi, & aliis prædictis, præsertim Anglis personaliter intimatæ fuissent.

§.5. Quodque præsentium transumptis, juxta modum in præinsertis literis expressis factis, tam in iudicio, quam extra, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostense.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis volumus

Jessio publicandi hanc Bullam revocationis præinserta d. lufpenionis.

Fides transumptorum.

Derogatio ceterarum.

R 2 non